



Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1893-1945, 5. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Úrkippur – Heroldens Annoncebureau

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-19, Úrkippur 1932-2

også Danmark kan trenge venner

Striden om Grønland har nu utviklet sig så langt at den vel må føres tilende efter de linjer som er trukket op. Men lat oss allikevel forsøke å holde bitterheten borte så godt vi kan. Lat oss forsøke å forstå hverandre. Og da gjelder det først å fremst at man kjenner hverandre. Derfor har det vært oss en glede å offentliggjøre hr. Christiansens meninger som fremhever sider ved saken som neppe har vært tilstrekkelig påagtet i Norge. Vi beklager at den danske almenhet hittil har vært så avstengt fra å lære annet enn det «officielle» danske synspunkt å kjenne, men vi håber at hr. Christiansens aksjon vil føre til en forandring. Hr. Christiansens linje skulde jo falle godt i tråd både med det danske socialdemokratis og det radikale venstres politiske prinsipper, som i denne sak er satt til side på en forbausende måte. Hvis de to partier som nu har ledelsen, tenkte på sitt lands stilling litt lenger fremover, tør det kanskje også være at de blev forsiktigere med å overhøre en røst som hr. Christiansens om fred og forsoning.

Lat oss derfor håbe at striden tilslutt kan bli *belærende* for beg-

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Aalesunds Avis

27.8.32

Aarets Polarbjørn-ekspe- disjon meget vellykket.

**Journalist Odd Arnesen forteller til
Aalesunds Avis.**

Hvordan var det nu å komme sittende inn til land etter noen ukers rullende tilværelse på havet Jo, det var først dette at en hadde levet en herlig tid for sig selv, var blitt glad i skuta og vilde storme på land for å omfavne alle mennesker fordi de hadde så rørende liten kjennskap til hvordan det føles å komme fra det brungrå Grønland og stirre sig forsiktig på grønt, ja så utrolig grønt norsk gress, og folk som levde akkurat som om det ikke eksisterte noe Grønland. Det var noe fra Tusen og en natt at en for noen dager siden hadde reist gjennem søndagsstillheten i isen ved Erik Raudes Land, hadde skvulpet sig behagelig gjennem sommerbølger og så smått var begynt å lage dikt av bare livsglede. I alle fall gikk en fland med det forsett å skrive en meget leseverdig bok om et underlig land hvor solen aldri gikk ned og haren hoppet frekt og likeglad like foran nesen på en.

«Aftenposten»'s Odd Arnesen fikk det på den måten at han syltet sig ned ved en av våre telefoner, kabet inn Oslo og snakket hjemlengsel gjennem en masse bittesmå perioder med de kjære nede i Oslo. Først da han for lengst var blitt beroliget med at familiens yngste virkelig var begynt i skole, at Tulla fremdeles var den lille sukkerongen, sank han med et befrielsens sukk tilbake i stolen og sa: «Jeg skulle ha klippet håret».

— Er ikke Norge det deiligste land på jorden?

— Jo, sa Odd. Der gis intet spør-

blikk som når fjellene igjen viser seg i synsranden. Det er så underlig at det ikke er mer enn seks uker siden «Polarbjørn» stakk til sjøss med sine halvhundre mann og nu sprer oss for alle vindu igjen. Jamen er det underlig, gett, sier vår kollega og stryker sig litt reisetrett gjennem grønlands-håret.

— De skjønner, dette her blev en tur som vasker sig. Vi har nu for eksempel gjort rekordreise og brukte bare fire døgn fra isen til Aalesund. Følt heldig at vi fikk vinden aktenfor tvers og gikk fint på otte knobb. «Polarbjørn»'s nye maskin er en forbløffende liten historie av pålitelig kraft, og gjennem isen gikk det som smurt. Det føltes som å gå i rute, altså.

Og så var det en ting jeg vilde si med en gang: å reise sammen med sånn prektige mennesker som Krifstoffen og Michael Marø og mannskapet på «Polarbjørn» er noe som gir takknemlighetsfølelse.

Jeg har hodet fullt av Grønland. Naturen der oppe virker nokså sterkt på en, jeg mener forlattheten og stillheten, selv om en er vant til fager natur hjemme. Det er litt stenk av

uhygge i tankene på turene rundt i Stein og lyng i all den ekkoløse dysterheten der opp.

— Turen blev vellykket?

— Orvin og de andre gutta, omforadels' videnskapsmenn, kommer hjem med tilfredsheten over å ha utført sin misjon. Solheim har fått gjort en hel masse og har bygget vadar over en lav sko. Landmålerne har gjort et flott arbeide i marken denne sesongen. Jestrup var på Sabinøya og samlet et slikt materiale at han om et par måneder vil kunne si om landet virkelig flytter seg vestlig som Wegeners teori vil ha det til. Dette avgjør han på grunnlag av astronomi og radio, idet han sammenligner Coldeveys observasjoner med sine egne. «Polarbjørn»'s virkefelt strakk sig fra Nathorstfjorden til Sabinøya som ligger på 74 grader nord. Innen dette område landsatte vi ekspedisjoner og hentet siden noen fangstfolk nemlig Andresen, Halvard Devold, Peder Sulebak, Oddmund Ombakk og Eilif Herdal.

— Det morsomste av alt var nok flyvernernes arbeide?

— Det var noe nytt, ja. Det gikk over all forventning godt. Det var ikke nødvendig å skifte inn en eneste skru i maskinen. Luftkartleggerne har på tross av ugunstig vær oppnådd utmerket resultat. Tyskeren Max Bundermann viste sig å være en fremragende kapasitet på området, og kartlegningen har dessuten vært under Storms rolige og sikre ledelse. De tok aldri en unødig chans. En 25–30 passasjerer fikk også komme i luften. Flere for første gang. Da Devold hadde fløyet, sa han: «Det er utrolig hvor langt flyvningen er kommet. Vi har vært oppe i 5 minutter og er kommet levende fra det».

Men sommeren slo sig vrang. Tåken lå lang tid tett over flyveplassen og det var ofte skyer i 1 000 og 1 500 meters høyde.

— Skal De hilse fra Lauge Koch?

— Vi traff ham ikke. Han lå også i far ved Eskimonesset. Danskene var hyggelige og elskverdige folk, men der var litt forbeholdhet på begge sider.

— Hvilke jakttrofeer bringer De med?

— Jeg bryr mig personlig ikke om jakt. Det er som å gå i fjøset og skyte. Vi skjøt litt moskus. Det lykkes meg å redde en hares liv ved å få en kar til å la være å skyte den. Vi så isbjørn under farten gjennem isen men det ble nedlagt forbud mot skytning.

— Var det ikke trangt ombord?

— Selv med 54 mann blev det gan-

ske god plass. Dekkhusene var rummelige.

— Hvordan omkom Knut Røbekk?

— Det kunde ha gått bra med ham hvis han ikke hadde fått hundeselets viklet om benene og ble dradd ned av den grunn. Han hadde ligget 14 dager værfast i en fangsthytte på sydsiden av Claveringsøya og forsøkte å kare sig videre. Han blev funnet med geværet over skulderen. Det skal ha vært en prektig gutt.

— Har fangstfolkene gjort det godt?

— Andresen, for eksempel hadde rekordfangst og de andre var også meget fornøiet.

— Likte journalistene sig?

— Han og Welle har ikke funnet noen varme kilder, men har betydelig utbytte av turen. Det er opdaget uhype moskusflokker, formodentlig til stor ergrelse for danskene.

— Hvordan tok dere egentlig meddelelsen om okkupasjonen?

— Å den? Vi tok det med ro. Men da vi fikk høre at danskene skulde «hente» oss hjem, var det mange norske smil å se. Forresten er det betydelig mindre grønlandssak på Grønland enn for eksempel i Oslo og København.

— mu.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884
Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Galisværds Avis

27.8.32

— På Ellaøya og på Eskimones.

— Men nordmennene?
von Krogh overlater til radio-telegrafisten å besvare spørsmålet.

— Der er kommet tre nye norsk radiostasjoner på Eirik Raudes land år, sier han. Vi har Gjævers stasjon i nord og Ingstads stasjon i syd. Dertil kommer nu Polaris-stasjonen, eller Tollefssens stasjon. Dens beliggenhet kjenner vi ikke.

Kommandørkapteinen og de fleste andre av ekspedisjonens medlemmer følger «Polarbjørn» til Horten hvor flyvemaskinene skal landsettes. «Polarbjørn» fortsetter derfra til Oslo hvor ekspedisjonens gods losses. Det dreier sig om hundrevis av kolli med fine instrumenter så der kan nok trenge fagfolk til å lede losningen.

„Polarbjørn“-ekspedisjonens program gjennemført.

Førsteklasses kart over Eirik Raudes land.

Utsiktene for næste fangstsesong. de aller beste.

«Polarbjørn» samlet folk der den lå ved Storneskaien igår. Dens tønne glitret hvit i solskinnet og bar bud fra fjerne himmelstrøk. På akterdekket strakte «Quartsiluni» sine rustrøde vinger i solskinnet og lot sig beundre av unger og byens folk. Den er da også verd et syn med sine elegante linjer og sin eindommelige bulldoggform. Maskinen på fordecket hadde slått vingene sammen som en fugl på vagl. Den var da heller ikke i skuddet. Det var under «Quartsilunis» vingefang ungene boltret sig og godtfolk tittet inn. Her hang blodige dyresteker som bar minnelser om jakter i polarstrøkenes tre måneders dag. Her stod den veldige schäferen bundet som bjeffet innlatende til ungene når de kom nær. Her stod også den unge fangstmannen, Røbekks, kiste.

Like etter den stillferdige høitidelighet som fant sted da hans fangstkamerater og mannskap fra «Polarbjørn» bar Knut Røbekks båre ombord i motorbåten som skulle føre ham inn til hans hvilested inne på Borgund kirkegård, avla vi et besøk ombord i «Polarbjørn», og hadde her en samtale med von Krogh.

— Hvordan er utbyttet av turen denne gang? spør vi.

— Forholdene i år har vært vanskeligere for oss enn de to foregående somre. Etter fangst-

folkenes utsagn, og etter hvad vi selv kunde se, var der adskillig mere is og mer skodde der borte i år enn før. Jeg arbeidet i ytre del av Claveringsfjorden en tid. Her blev vi imidlertid hindret så meget av forholdene at vi måtte forlegge vår virksomhet til Loch Fine fjorden. Her fikk vi jevnt pent vær slik at vi fikk arbeide hver dag. Så liten tid som man har til sin rådighet under disse ekspedisjoner er det jo en nødvendighet å få arbeide uten stans. Vi har nu med oss materiale til et kartverk av et like stort område som det vi ifjor kartla. Det er et almindelig sjøkart i størrelse 1—100,000. Fremgangsmåten med tegningen av disse sjøkart er den samme som benyttes ved sjøkartmålingen i Norge. Vi får konturer og det triognometriske nett avsatt fra landmålerne og så hydrografefer vi farvene. De kart som nu er ferdig av Grønland og det som vi har arbeidet med i sommer vil komme til å stå fullt på høide med tilsvarende karter i Norge. Kartene kan bli ferdig meget hurtig og skal de benyttes i prosedyren i Haag, kan vi godt lage dem ferdig til den tid, uttaler kommandørkapteinen på vår responsel.

Vi sitter i salongen på «Polarbjørn», kanskje den mest rummelige salong som finnes på våre fangatskuter. I taket henger ei

Einkasjalasafn Þjóðar Beira Borgarskjalasafn Reykjavíkur

maleri av Myggbukta radiostasjon til tørk. Det er maleren Wefring som på denne måte gjør sitt til det kunstneriske utstyr i m/s «Polarbjørn». Radiotelegrafisten har okkupert den ene ende av det store bord. Solen flommer inn fra bryggen ved siden av og kartet fra ifjor med Myggbukta, Frans Josefs fjord og Sofia Sund ser enkelt og dagligdags ut der det dekorerer veggen, festet med fire tegnestifter.

— Luftfotograferingen letter vel arbeidet? spør vi.

— Ja, den er et utvilsomt fremskritt, sier kommandørkapteinen. Danskenes driver også med slik luftfotografering. De benytter en engelsk fotograf, mens vi hadde den tyske fotografen Bundermann med oss. Han var en sjeldent dyktig mann. Han var for øvrig meget vel fornøiet med «Quartsiluni», uttalte at han aldri hadde fløyet med så godt aeroplan. Flyverne har fløyet over midten av Eirik Raudes land. Storm har hatt 40 flyvetimer og Aagenæs 70.

— Hvor har danskenes radiostasjoner i Eirik Raudes land?

— På Ellaøya og på Eskimones.

— Men nordmennene?

von Krogh overlater til radiotelegrafisten å besvare spørsmålet.

— Der er kommet tre nye norsk radiostasjoner på Eirik Raudes land i år, sier han. Vi har Giævers stasjon i nord og Ingstads stasjon i syd. Dertil kommer nu Polaris-stasjonen, eller Tollefssens stasjon. Dens beliggenhet kjenner vi ikke.

Kommandørkapteinen og de fleste andre av ekspedisjonens medlemmer følger «Polarbjørn» til Horten hvor flyvemaskinene skal landsettes. «Polarbjørn» fortsetter derfra til Oslo hvor ekspedisjonens gods losses. Det dreier sig om hundrevis av kolli med fine instrumenter så der kan nok trenge fagfolk til å lede losningen.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Galisund. Avis

„Polarbjørn“-ekspedisjonens program gjennemført.

Førsteklasses kart over Eirik Raudes land.

Einkeskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

27/8/36
Sunnmørsposen
Dahsund

Møre Grønlands-ekspedisjon har hatt et bra fangstår.

Lederen av ekspedisjonens sydparli, Peder Sulebak, uttaler sig til „Sunnmørsposen“.

Peder Sulebak, fangstmann i Møre Grønlandsekspedisjon og leder av ekspedisjonens sydparti, omfattende Kong Oscars Fjord med bifjorder, kom hjem til Mauseidvåg i går kveld, og Sunnmørspostens korrespondent benyttet anledningen til å hilse på ham.

Han er en frisk og spenstig kar i 35 års alderen og har nu ialt overvintret 4 år på Øst-Grønland.

— Dette sydlige felt er jo forholdsvis nytt, spør vi.

— Ja, vi begynte der for 2 år siden og har nu 13 hus der. 2 av dem er utstyrt som hovedstasjoner.

— Hvorledes har vært- og fangstforholdene vært i år?

— I det hele har det vært et enestående fint vær i vinter med lite sne. Fangstvilkårene har vært nogenlunde bra og fangsten adskillig bedre enn i fjor.

— Hvorledes er havneforholde-

— Helst dårlige når undtas et par stykker. Særlig er en av dem rent ideelle.

— Hvem fangstet De sammen med?

— Etter at Karlsbak reiste hjem i fjor på grunn av sykdom, har vi bare vært 2 mann, Knut Ambak og jeg.

Sundhetstilstanden har vært utmerket. Ingen av oss har vært syke en dag før vi kom ombord i «Polarbjørn» og fikk den tradisjonelle influensa.

— Hvorledes liker De Dem der borte?

— Jeg har likt mig ganske bra. Hadde det ikke vært fordi jeg har familie hjemme, vilde jeg ikke ha kommet hjem i år.

Jeg så mig om i stuen, skriver vår korrespondent, et pent og hyggelig hjem. Der satt hans unge hustru og den kjekke, lille Kaspar, en 8—9 år gammel gutt, lykkelig over at fås oppskrattet lysekuk

Bladets navn
Sunnmørsposten
17. desember

„Polarbjørn“ hjemme igjen etter en vellykket Grønlands-ekspedisjon.

Alt er forløpet etter planene og viktige videnskapelige arbeider utført.

Ekspedisjonens leder, ingeniør Orvin, uttaler sig til „Sunnmørsposten“

«Polarbjørn» kom i formiddag til Alesund. Den kom tidligere enn man hadde ventet den og overrasket hit må vel nærmest betegnes som rekordreise.

Sunnmørsposten hadde like etter skipets ankomst en samtale med ekspedisjonens leder, ingeniør Orvin, som var meget fornøiet over ferdens forløp.

Alt har gått særdeles glatt, uttalte han bl. a., og etter planen. Enkelte partier har endog utført mere enn man på forhånd hadde beregnet å kunne klare. Og intet uheld er inntruffet, så alle kommer hjem igjen i god behold.



«Polarbjørn»

hellin har fått en god oversikt over Eirik Rautes Land syd for transportere utrustningen over på Sabineoya. Botanikeren Onstad har samlet nye mosearter og zoologene pattedyr, fugler og andre dyr.

Jelstrup har bestemt nøyaktig et astronomisk punkt like ved det punkt Den annen tyske Nordpolsekspedisjon bestemte på Sabineoya.

Opgaven var å finne et sikkert punkt for kartlegging og å se om det er riktig at Grønland flytter på seg. Når han får sine beregninger ferdig, mener han med sikkerhet å kunne svare på dette interessante spørsmål. Hans assistent, kaptein Kjærland, har kartlagt Sabineoya, Hvalrosøya og omgivelser og laget et detaljkart av Normannia-havn.

Journalist Sigurd Skaua og student Welde har undersøkt om der fantes varme kilder på innlandsisen, slike som Høygård og Mehren mente å ha sett.

Røken viste sig imidlertid å skrive seg fra tåketøtter. De har hatt en slitsom tur. De måtte således

svømme over en stor bre-elv og en flåte laget av teltene og soveposene. Det er forresten to hårdføre karer. En dag de skjøt en selhund 100 m. fra land og ikke kunde få tak i den på annen måte enn ved svømming, kastet Welde uti og hentet dyret iland!

Hvad fartolet angår viste det sig at «Polarbjørn» egnet sig fortrefelig til en slik ekspedisjon etter å fått ny maskine. Og kaptein Maro har ført fartset på en overmåte fortjenstfull og dyktig måte.

Vi har hatt bra vær, men der har vært flere tåke og kulde enn vanlig på Grønland.

Kunstmaler Wefring har malt 20 bilde derfra.

Selv har jeg utført geologiske undersøkelser og kartlegninger utenom det arbeide jeg har hatt som ekspedisjonens leder.

— Hvem overvintrer i år?

— Det er 25 mann, 6 med Gjævers ekspedisjon, 6 med Tollefsens, 8 med Arktisk næringsdrift og 5 med Ingstads ekspedisjoner.

Sunnmørsposten

Nafsfjord Dagblad

50 ørg.

Utkommer alle hverdager mellom kl. 13 og 14.

Redaktører: Ivar Flim og T. Anderssen-Rysst.

Telofoner:

REDAKSJONEN: Redaksjonen 1625
Redaktørens personlig 2542
Rikstelefon: Diktete linje.

EKSPEDISJONEN:

Abonnement: og annonseavdeling 1323
Kassakontor og forretningstører 2446

TRYKKERIET: Paktor Frantz Elsdsvold og trykkeriet 3156
Magne Flim 3156

i ro p. g. a. benskader. Larvik Turner bekjent som et farlig cupplag og en solid rundetraver, men likevel holder vi på knepen Alesund-soir. Man stiller med fullt lag, og har zatt Hågensen på i. v. istedenfor Roald. Det blir en publikumskampe av de store.

Om de øvrige 11 kamper er å si at Brann får en hård natt å knekke i Kvikk, Halden, men klarer sig nok, Uraad skalde klare Torp, og Lilleby vinner nok pent over Berger.

Kampen i Oslo mellom Oslo-mesteren Vålerenga og Drafn blir mestet hård. Vi holder på Vålerenga. — På Gjøvik går kanskje rundens hårdeste kamp mellom Lyn og Fredriksstad, og her er det farlig å tippe noen seierherre. Men man er vel trygget når man holder på Fredriksstad. — Ørn klarer såvidt Selbak i Horten, og Fram, Larvik, må vel forutsettes å kunne avlyse sensasjonsklubben fra 2. runde, Vikings beseirer, Donn.

Storm klarer Gjøa, og Odd viner sikkert over Tønsberg Turn. Vi tro Sif klarer Hardy, men Djerv taper stort for Lyn, Oslo.

Av de tre Trøndelagsklubbene overlever muligens Kvikk sitt oppgjør med Moss på hjemmebane, men seirene kan like godt gå den andre veien, og da blir det ingenting igjen til 4. runde, for Ranheim taper stort for Mjøndalen i Mjøndalen, og Brage ikkendan for ostfoldmestrene i Sarpsborg.

Sykkylven — Langevåg.

I anledning artiklene i «Sunnmørsposten» mandagsnummer om kamper mellom Sykkylven Idrl. og Langevåg Spkl., tillater jeg mig å be om at dommeren ikke skal oppgi med hvem klubbene er.

Begge artikler viser et grovt utslag av klubbpatriotisme. Det er spesielt dommeren som blir angrepet. Dette med å gi dommeren skylden for et resultat som en er misfornøyd med, er nutildags moderne, og herrenes «Tilskuer» og «Fotball-Hans» viser sig i sine artikler som et barn av tiden.

Dommeren domte etter min mening korrekt, og det er bemerkelsesverdig at da spillere og publikum etter kampen ble spurt om grunnen til sine høylykte protester mot dommeren, kunde ingen gi tilslag, eller peke på en sak som var feil domt.

Det er mest patriotiske folk i fotballbane, og ikke.

Det er også protester mot tilslaget gjorde det et slaktig inntrykk.

«Hvit ull», sa mannen

urka, og dette ordet

med en viss rett be

etter tilropene til

var et faltall av til-

odig synnerlig på

ballebølger jo større ju-

ligheter.

Det er også protest mot tilslag.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884
Stortingsplass 7 — Oslo *26/8-32*

Bladets navn:

Hverdagen
Sønafoss.

Vår „nasjonale“ førar.

Statsminister h. v. Joh. Ludv. Mowinckel har funne det høveleg i ei tid som denne, når danskane set alt inn på definitivt å vriste vår landslut Grønland frå oss, i eit hovent brev frå Moldegård å falla riksstyret i ryggen. Og no sist sundag — eg viide ikkje tru mine eigne øyro når den same «nasjonale» føraren, gjennom radio, talde til å søkja forlük med danskane, so Grønlandssaka kunde bli stogga fyre dom i Håg.

Plent som det var vi og ikkje just danskane som har anka okupasjonen av vårt eige gamle land inn for domstolen i Håg. Slik framferd av ein stor politikar verkar merkeleg ikkje berre på oss her i landet. — Eg har hatt høve til dei two-tri siste dagane å leggja merke til stemninga hjå folk vanleg her i dalen. Jamvel venstrefolk som hittil har fylgt han blindt — ja jamvel er blitt ruinera for skuld hans valutapolitikk, tek no frastand frå han. Eg veit ikkje ein einaste i heile dalen som fylgjer ham i Grønlandsspørsmålet. Det er visst berre ei meining om Mowinckel si line — at det er ei lakk tenesta han har gjort sitt folk og sitt land. Kor vil ikkje dei danske aktivistane no få vind i segla! Og det store utlandet, og domstolen i Håg. — — Dei må vel sjå det slik at vi ikkje har tru på vår sak og ikkje noko å fara med.

Det blir fortalt frå 1905 at statsminister Michelsen fekk eit slikt telegram: «Nu gjelder det å holde sammen» og han svara: «No gjelder det å holde kjæft». Men det finst store politikarar idag som ikkje har lært anten det eine eller det andre av dette.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur
Som gammel venstremann er eg

glad for at vi har hr. Brådland og ikkje hr. Mowinckel til utenriksminister idag.

Hallingdal 17. aug. 1932.

Hakon Sato.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

26/8-32

Bladets navn:

Lægeforeningens
Kongress.



Venstre og Grönlandssak.

Blandt venstrefolk utover landet har generalsekretær Evenruds holdning i Grönlandsspørsmålet vakt endel opmerksomhet. I sitt blad «Oslo» har han skrevet flere artikler om denne sak og har bl. a. gitt enslags orientering som av professor Gjeldsvik betegnes som «saa misvisende som vel mulig». Desuten skinner det tydelig gjennem linjene i hans artikler at han er misfornøid med regjeringers linje — det skulle ikke vært okkupert, vi skulle bare ha pratet og forhandlet oss til vaar rett.

Vi tror neppe generalsekretær Evenruds artikler gir et sandt billede av de menige venstrefolks syn paa Grönlandsspørsmålet. De synes ganske sikkert at det er pratet og forhandlet nok med danskene og at det var paatide at det blev handlet istedetfor snakket. Meget kan bonderegjeringen med føie klandres for — at der innen venstre hersker noen misnøie med dens holdning i Grönlandsspørsmålet tror vi ikke.

Og det er vel et stort spørsmål om ikke «Oslo» gjør sitt parti en bjørnetjeneste ved sine Grönlandsartikler og -orienteringer. Innserater i en rekke venstreavisar landet over tyder paa at de ikke akkurat vekker glede blandt menige venstremenn.

26. AUG. 1932

Hvad man forstaar og ikke forstaar.

Vi talte forleden med en danske, som færdes noksaa meget i Norge, og som vi tror forstaar nordmændene bedre end dansker flest.

Samtalen kom ind paa Grønlands-saken, som han mente burde være forlukt før den kom til Haag.

— Det er imidlertid ikke mulig at vinde gehør for en slik opfatning i Danmark, uttalte han. Der er alle fuldt forvisset om at Grønland altid har været dansk, altid brukt bare av Danmark og i det hele like saa oplagt dansk som Jylland.

En gjennemsnitsdanske er ganske ute av stand til at forbinde de norske krav med andet end røveri, ret og slet røveri. Hvad der har fundet sted paa Grønland synes den almindelige danske er like saa ilde — og like saa latterlig — som om nordmændene okkupert Kjøbenhavn.

Vi stod litt uforstaaende overfor paastanden om al denne danske uvidenhed, men vor hjemmelsmand forklarte at det hang sammen med, at danske aviser ute-lukkende bragte ting som understøttet en slik opfatning som her er nævnt. Ingen fik komme til orde som blot næret tvil om at de norske krav ikke var ret og slet røveri.

Men selv efter denne oplysning stod vi litt tvilende og litt uforstaaende overfor den hele sak.

Siden har der indtruffet et partiing som til en viss grad forklarer forholdene. Norske aviser, bl. a. «Morgenavisen», har bragt en del uttalelser av den danske historiker og høiskolemand cand.

mag. C. P. O. Christiansen, hvis syn paa Grønlands-spørsmaalet som bekjendt avviker betydelig fra det officielle i Danmark. Hans uttalelser gik i høi grad i Norges favor.

Det er imidlertid ikke det opsigtsvækkende. Men det fortælles, at Norsk Telegrambureau har tilbuddt det danske telegrambureau Ritzau et referat av hr. Christiansens uttalelser, men tilbuddet blev avslaaet med den begrundelse at uttalelsene ikke hadde nogen interesse for Danmark!

En uttalelse som ikke understøttet den almindelige danske opfatning om at Norges krav i Grønlands-saken var absurde og latterlige maatte ikke komme paa tryk i Danmark.

Ritzaus Bureau sender selv samvittighetsfuldt alt det norsk-fiendtlige vrøvl som mer eller mindre ukjendte dansker finder for godt at gi fra sig. Og Norsk Telegrambureau distribuerer det pligtskyldigst videre og lar avisene selv avgjøre om det skal trykkes. Men naar en kjendt dansk historiker uttaler sig i Norge, bestemmer det danske bureau at dette maa ikke bringes videre til Danmark!

Men det er ikke alt.

Hr. Christiansen fortæller selv at han i 1924 skrev en avhandling som konkluderte med at Øst-Grønland enten burde stilles under fælles dansk-norsk administration eller deles mellem Norge og Danmark, og at han bl. a. sendte denne avhandling til 20

danske redaktører. Men den blev ikke omtalt av en eneste!

Betingelsen for overhodet at faa noget trykt om Grønlands-saken i Danmark, er altsaa at det fuldt og helt slutter sig til den opfatning at Grønland har været, er og skal altid være dansk, og at den som mener noget andet er enten en røver eller en latterlig person.

Men naar det hænger slik sammen, kan man jo forstaa vor danske ven og den almindelige danske opfatning.

Hvad man derimot ikke forstaaer er at det officielle Danmark, — som er saa sikker paa sin ret — er feig nok til at underslaa enhver avvikende mening om spørsmaalet.

norsk folkeforståelse, må Mowinckel bli midtpunktet. På Askov har jeg holdt en forelesningsrekke om det norske og det danske standpunkt, og foruten den nevnte avhandling av 1924 har jeg i august ifjor, etter den første okkupasjon, skrevet en artikkel i Høiskolebladet, alt besjelet av den samme ånd.

— Blev Deres innlegg i Høiskolebladet ikke imøtegått? spør bladet.

— Jo, av bladets utenrikspolitiske medarbeider. Men offentlighetens interesse for mine bestrebeler for å vække norsk forståelse i Danmark har latt vente lenge, meget lenge, på sig.

Mowinckel vil gjerne tale med hr. Christiansen.

Oslo: Morgenbladet får opplyst at J. L. Mowinckel har svart Christiansen at han gjerne står til tjeneste med en samtale.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884
Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: STAVANGER AFTENBLAD

25. AUG. 1932

En dansk historikers syn på Grønland-saken

Norge bør få full rådighet over Eirik Rautes land.

Aftenbladets leser er tidligere gjort kjent med det syn på Grønland-saken som den danske historiker cand. mag. C. P. O. Christiansen har hevdet i sine foredrag på Askov folkehøjskole. Vi gjengir nu noen av hans uttalelser til Drammens Tidende. De har vakt så pass opmerksomhet, at de danske aviser ikke lenger kan tie ham og hans synsmåter ihjel.

— Etter langvarige studier i bibliotekene i København skrev jeg i 1924 en avhandling om Grønlands-spørsmålet. I denne avhandlingen gjorde jeg utførlig rede for saken og konkluderte i en efterskrift med at man burde enes om en felles administrasjon på Øst-Grønland (Condominium) eller at denne landstrekning ble delt i to, således at Norge og Danmark fikk hver sin del. Jeg sendte denne avhandlingen ledetaket av efterskriften til ca. 100 personer, deriblant til ca. 20 danske redaktører til anmeldelse, men hvor mange av dem tror De omtalte mitt arbeid? Ikke en eneste en. Grunnen var naturligvis at min oppfatning av spørsmålet ikke stemte med den som var offisiell i Danmark. Men jeg blir påstått at størsteparten av Danmarks befolkning ikke vet hvad Grønland-striden dreier seg om. Og for denne villfarelse får avisene ta hovedskylden, idet der i bladene ikke fremholdes hvad motparten har å anføre. Det som ikke stem-

mer med landets offisielle standpunkt, blir undertrykt. Slik er det vel også i Norge, skulde jeg tro. Folk flest i Danmark har vanskelig for å se saken som dere nordmenn ser den. I Danmark blir barna oplært i den tro at Grønland, Færøyene og Island har tilhørt Danmark lenge før 1814, og at disse land ved Kiel-traktaten fortsatt blev dansk. De vet ikke at disse land inntil 1814 var norske kronland, og de tror at alt kolonisasjonsarbeid der opprinnelig er drevet fra Danmark. En mann som Hans Egede regnes i Danmark for dansk, og det arbeid han utførte på Grønland mener man i Danmark skal regnes til Danmarks fordel. Det er derfor ikke noe underlig i at danskenes nu er forbause og forarget over at nordmennene vil ta fra dem land som i alle tider har vært dansk. De kjerner ikke til de næringsinteresser som Norge har på Grønland og som nordmennene har utøvd i lange tider.

— De mener altså at Norge har interesser i og rett til en del av Grønland?

— Absolutt. En av våre største eksperter på dette område, kaptein I. P. Koch (ingen forbindelse med Lauge Koch), har i årene før 1921 uttalt at etter hans mening var Øst-Grønland en del av Ingemannsland, og det var kanskje nettopp på

grunn av at dette syn på saken var meget utbredt at den danske regjering i 1921 besluttet å »okkupere« hele landet, eller som det heter i Danmark: utvide utøvelsen av sin suverenitet til å gjelde hele Grønland og stenge nordmennene ute fra landet. På det tidspunkt var Danmark ikke sikker på sin rett, og den danske regjering forela spørsmålet om utvidelsen av suvereniteten for alle interesserte nasjoner — også Norge

— Hvordan tror De så dommen i Haag vil bli?

— Blir dommen en ren juridisk statsrettslig avgjørelse, vil Norge tape, men ser dommerne praktisk på saken og legger vekt på de nærings- og erhvervsinteresser landene har på Øst-Grønland, kan det ikke være tvil om at Norge blir tilkjent i allfall Eirik Rautes land, hvor samtlige navn er engelske, tyske og svenske, og hvor danske opdagelsesreisende først i den aller seneste tid har satt inn. Men skulde Danmark vinne prosessen, kan man vel med sikkerhet gå ut fra at vi ikke vil stenge landet for nordmennene. Så galt skal De ikke tro om oss.

— Man vilde vel ta det ille op i Danmark om retten skulde tilkjennes Norge en del av Øst-Grønland?

— Nei, jeg tror ikke det. Danske

ne kan nok finne seg i at Eirik Rautes land går til Norge, ja det kan hende at man også til nød kan gå med på å miste Sydøst-Grønland, men man er i vide kretser redd for at nordmennene derved får større appetitt, og at de — når anledning gis — vil gjøre krav på hele landet, også Vest-Grønland. Jeg har hørt flere nordmenn uttale at et slikt skritt er helt utelukket, men i Danmark er man som sagt ikke helt sikker. Det vilde derfor være av stor betydning om fremstående og ansvarlige nordmenn kunde forsikre at Vest-Grønland er det ikke tale om å gjøre fordring på.

— Mener De at denne strid kan få varige og skadelige følger for det gode forhold mellom de to broderfolk i Norden?

— Det vilde være sorgelig om saken skulle sette vondt blod mellom Norge og Danmark. Får Danmark tilkjent all retten i Øst-Grønland, må det etter min mening sette vondt blod i Norge. Vi får håpe at dommen blir således at man kommer til en ordning som begge land er tilfreds med.

Berlingske Tidende lar den fritalende danske komme til orde.

Kjøbenhavn: Berlingske Tidende hadde igår en telefonsamtale med cand. mag. C. P. O. Christiansen, som for tiden oppholder sig i Telemark. Han sa:

— Jeg kan fullt ut bekrefte mine uttalelser således som de norske aviser gjengav dem. Det gleder mig at mitt standpunkt nu endelig kommer i betrakning i Danmark. Jeg har kjempet for det siden 1924, og alltid bare møtt motstand. Jeg tror i det hele tatt at jeg står omrent ganske alene om å forstå nordmennenes syn på saken, ut fra en ren linjet dansk interesse, idet jeg mener at ingen større ulykke kan skje mellom Danmark og Norge enn at Haag-domstolen anerkjenner Danmarks rett, som den må gjøre etter statsrettslig skjønn. Den bitterhet som derav vil følge, blir en større skade for Danmark enn avståelsen av Øst-Grønland. Det må ikke forties at Norge lenge før 1921 dyrket sine interesser på Grønland. 70 norske skip besøkte kysten hvert år, og den danske handling den gang var intet mindre enn en okkupasjon — et grovt overgrep mot norske næringsinteresser. Særlig Nord-Norge har lidd alvorlig under utelukkelsen fra Øst-Grønland. I Norge er det et utbredt ønske om forlik og forståelse med danskenes, men jeg tviler om det vil kunne skapes tilstrekkelig tilslutning i Danmark, hvor pressen jo forsettlig undertrykker Norges argumentasjon og stiller de danske synspunkter op som de eneste fornuftige. Min reis har intet med Grønlands-spørsmålet å gjøre, men da min stilling nu er kommet frem, har jeg idag sendt avisene en lengre redegjørelse. Samtidig har jeg skrevet til Mowinckel, og jeg håper å kunne treffe ham i Bergen en av dagene. Jeg er nemlig overbevist om at hvis det skal skapes en dansk-

Bladets navn: *Ds. mens Indrede*

Det lukkede land.

Grønnland er som bekjent et «lukket land», — ingen kommer inn uten å spørre de danske myndigheter om lov. Men hvem hadde tenkt at også Danmark var et lukket land? Dog er det slik. Ikke lukket for fremmede som vil etterlate sine kroner i Kjøbenhavn, — de er alltid velkomne, — men det er noe som danskene ikke tåler, — det er fremmede tanker, — mot den slags må Danmarks befolkning beskyttes likesom «grønnlenderne» mot farlig smittestoff. Men tanker har nu engang den egen-skap at de ikke så lett lar sig stenge ute. Ad en eller annen vei bryter de frem tilslutt.

Nu er det blitt røre i Danmark. En tanke er brutt inn i det lukkede land, — altså et farlig smittestoff, — og sundhetsautoritetene har fått travelt med å bekjempe det. I spissen finner vi «Politiken», et blad som etter sine tradisjoner visstnok har villet regnes blandt forkjemerne for tankens frihet. Nu gjelder det å få kvalt en tanke som ulykkeligvis er sluppet ut, forat den ikke skal sette sig fast og smitte det danske samfundslegeme. Det er forøvrig ikke engang en fremmed tanke, — den er undfanget i landet selv, — men det er ikke en offisiell tanke, — altså en farlig tanke, nemlig denne:

— Skulde muligens Norge allikevel ha noen rett i Grønnlands-spørsmålet?

Det er dette, som det danske folk ikke for noen pris må komme til å tro.

Når faren nu er opstått, er vi blandt de medskyldige. Årsaken

kvele av pressen eller drepe på annen måte, såsant den gir uttrykk for det som er rett og sant. Og det mener vi hr. Christiansens tanke er. Han har det riktige syn på Grønnlandsspørsmålet i eldre tid, før 1814, og han forstår også de reelle interesser som knytter sig til Norges optreden idag. For Danmarks befolkning er alt dette ukjent. Det er «smittestoff» som den må beskyttes mot. Det lyktes så lenge hr. Christiansen talte direkte til sitt eget land. Som han opplyste i samtalene med vårt blad har han holdt på fra 1924. En avhandling som han dengang skrev om Grønnlandsspørsmålet og sendte ut til den danske presse og en mengde privatfolk, blev ikke omtalt i et eneste blad. Hans artikler i det danske «Højskolebladet» og i et blad som er knyttet til Askov folkehøjskole, «Dansk Udsyn», er øiensyntlig ansett for uskadelige, når de ikke kom videre. Hr. Christiansen måtte ut over landegrensen for å finne et sted hvorfra hans ord blev hørt. Nu må «Politiken» benytte sin ledende artikkel for å drepe ham. Og meget betegnende er det at «Politiken» ikke meddeler sine leseres *hva* hr. Christiansen har sagt, — det søker kun å avlive ham for *noe* han har sagt, men som folket i det lukkede land Danmark altså ikke antas å ha godt av å høre.

Så blir spørsmålet om danskenes vil finne sig i å behandles som grønnlendere der må beskyttes mot smittestoff. Foreløbik har de altså nu fått vite så meget at der finnes danske som har studert Grønnlands-spørsmålet og er kommet til andre resultater enn det offisielle. Dette er jo noe, — samheten er i marsj.

han skrive til Mowinckel, saa skal han og Mowinckel nok ordne de Grejer. Hvis Nordmændene kan take den uden et Smil, saa er det ikke sandt, at Holberg var Nordmand.

C. P. O. Christiansen hedder dette gavmilde Menneske. Han er cand. mag., Historiker, Lærer paa Askov og gift med en Datter af avdøde Jacob Appel. Han er utvilsomt en velmenende Mand ak ja, kender vore Frænder i Norge ikke ogsaa disse besværlige velmenende Mennesker, der i Tide og Utide skal gøre deres særlige Meninger gældende og bliver saa fornærmede, naar der ikke er nogen, som vil høre paa dem? Nu har Hr. Christiansen dog haft den Fordel, at han har kunnet tvinge nogen til at høre paa sig, nemlig Eleverne paa Askov. Det fremgaar af hans Udtalelser, at han holdt «en Forelæsningsrække» for dem om de norske Synspunkter. Endvidere viser det sig, at han har skrevet om Grønnlandsspørsmålet i Dansk Udsyn, der er knyttet til Askov, og i Højskolebladet — men altsammen uden at nogen har lagt Mærke til det.

Det kan han altsaa ikke forstaa. Han kan ikke for sin Død begribe, at ikke hele Landet har skjævet, fordi Højskolelærer Christiansen har skrevet en Artikel i Højskolebladet. Han gaar rundt i en fortumlet Forundring over, at den danske Regering forstokket følger sin Bane i Grønnlandsspørsmålet, til Trods for, at C. P. O. Christiansen har en anden Mening.

Saa ryster Magisteren (midlertidigt) det danske Støv af sine Fødder for at finde den udeblevne Anerkendelse i Norge. Grønnlandsspørsmålet byder jo virkelig Chancer. Hvem kendte Jonsse p. for pludselig hans Navn fo'r over verden? Og han havde ikke gjort andet for

spørmalet.

Det er dette, som det danske folk ikke for noen pris må komme til å tro.

Når faren nu er opstått, er vi blandt de medskyldige. Årsaken er nemlig de uttalelser som vi forleden bragte frem fra en samtale med den danske historiker C. P. O. Christiansen under hans besøk ved Heimtun folkehøiskole. I 8 år har den danske presse maktet å undertrykke hans meninger. Han måtte til Norge «for å få luft», — som «Politiken» kaller det. Og vi er unektelig glad over at vårt blad blev foranledningen til at det endelig lyktes. For det fremtidige forhold mellem de to land er det nemlig av største betydning at de to folk forstår hverandre, uansett hvordan dommen blir i en rettssak. Og vi er ikke i tvil om at hr. Christiansens ord vil gjøre sin nytte i Danmark, selv om landets ledende presse fremdeles gjør sitt beste for å kvele ham. Selv «Politiken», — det tidligere åndsfrihetens taleør, — griper endog til det kjente middel å forsøke å henrette ham som landsforreder, — som en mann der «tilbyr sin private mening til den norske presse til anvendelse mot hans eget land». Vi tror dog ikke det lykkes. Tanken har nemlig den egenskap at den hverken lar sig

har studert Grønlandsspørsmålet og er kommet til andre resultater enn det offisielle. Dette er jo noe, — sannheten er på marsj.

*

Norske lesere kan ha interesse av å se hvordan åndsfrihetens kår er i Danmark. Det kan gi en undskyldende forklaring på den merkverdige mangel på kjennskap til det norske synspunkt som man møter overalt blandt danske. De får ikke adgang til å lære saken å kjenne fra annet enn det offisielle danske synspunkt. Vi inntar derfor «Politiken»s artikkel. Som man vil se er det mannen som angripes, — ikke hans meninger. Han latterliggjøres, utleveres for å kveles av «det danske grin».

Efter norsk opfatning er vel dette siste klassenes journalistikk.

Artikkelen lyder:

Manden, som fik Luft.

Hvorfor skulde Nordmændene ikke også have Lov til at more sig lidt over Danskerne? Der er intet, der virker saa befridende under et lidt spændt Forhold som en hjertelig Latter. Og det er jo unægtelig muntert, naar en dansk Højskolelærer paa Ferie i Telemarken med en majestætisk Haandbevægelse skænker Norge det saakaldte «Erik den Rødes Land» og erklærer, at nu vil

kendelse i Norge. Grønlandsspørsmålet byder jo virkelig Chancer. Hvem kendte J.enssen, før pludselig hans Navn før over verden? Og han havde ikke gjort andet for at opnaa Verdensberømmelse end at være til Stede. Saa gør dog C. P. O. Christiansen noget mere. Han tilbyder sin private Mening til den norske Presse til Anvendelse mod hans eget Land.

Vi tvivler ikke om, at Hr. Christiansen er velmenende, ganske overordentlig velmenende. Han er sikker et af den Slags selvstændigt tænkende Mennesker, der altid skal mene noget andet, for hvis de mente det samme som andre, var de jo ikke selvstændigt tænkende. Det er lige til. Det er karakteristisk for den Kategori af Mennesker, at de tillægger deres egen Mening en uhyre Betydning, og de kommer efterhaanden til den Anskuelse, at Verdens Frelse afhænger af, at de faar denne Mening frem, ligegyldigt paa hvilken Maade. Den bliver et fortrængt Kompleks hos dem — for at citere af døde Statsminister Kolstad — og de maa have Udløsning.

Og jo mere vi tænker over det, desto mere går det op for os, at C. P. O. Christiansen er en glimrende Gallionsfigur til Grønlandssagen. «Offentlighedens Interesse for mine Bestræbelser har ladet vente længe, meget længe paa sig», udtales han.

Men nu er den altsaa kommet efter otte Aars Forløb. «Drammens Tidende» har villet høre paa ham. Det er noget helt andet end Eleverne paa Askov. Han er blevet et nyt Menneske. Fra Ukendtheden er han steget op til en midlertidig Berømmelse — i Norge. Han utstræller Fredssælhed og Forligsmildhed. Han er Manden, der har faaet Luft.

Ak ja, denne danske Snakkesalighed. Sidst var det Hr. Pürschel, Nordmændene kunde bruge. Nu bruger de Magister Christiansen. Men de siger ikke, hvad de mener om ham. De smiler bare lidt til hinanden.

Bladets navn:

NIDAROS

29. AUG. 1932

Våre lesere har ordet.

Dagens diskusjonsemner

Forlik i Grønlandssaken?

mange i broderlandet Danmark tenker det samme.

Pax.

Jeg er bange for at juristene har fått for meget å gjøre med Grønlands-saken. Mere common sense eller at menneskene «frankly meet eachother» når mangen gang meget lenger. Det å åpent møte hverandre har bragt så mangen sak ut av verden eller inn i det rette spor.

Vi har våre interesser, som vi gjerne ser fremmet på beste måte, og *Danmark* har sine. Vi ser på det med våre øyne og *Danmark* med sine.

Vi gjenkaller i erindringen hvad der skjedde med våre skatteland i 1814 på grunn av mangel på våkent diplomati fra Norges side, men våkent diplomati fra *Danmarks* side.

Kunde *Danmark* erkjenne dette og i det minste møte oss på halvveien her, vilde vi si de handlet rett.

I Europas øyne vil det vel bli vanskelig å forstå at et lands 118-årige besiddelse av disse land ikke medførte suverenitet over dem. Men Europa er neppe våkent for hvad der hendte i Kiel i 1814. Men for *Danmark* og Norge burde det ikke være glemt. Jeg gjentar også for *Danmark*.

Og jo klarere den urett vi led i 1814 står for *Danmark*, dess lettere måtte det være å gi Norge hvad rett og billig er.

Skulde vi eller *Danmark* vinne ved retten i Haag, så vil det i begge tilfeller følge noe ondt etterpå, og det kunde bli vanskelig nok «at det skilte atter bøjet sig sammen».

Og et godt, broderlig forhold mellem to frendefolk har mer å si enn mange er i stand til å vurdere.

Jeg holder derfor på at det er bedre at to menn og to nasjoner «frankly» (åpent) møter hinanden ved forhandlingsbordet — bedre enn å møtes ved rettsens skrank.

Det skulde ikke undre mig om

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Dalsunds Avis

29/8/32

Norsk og dansk kartlegning av Øst Grønland.

Noen ord med fangstmannen Halvard Devold.

Halvard Devold blev okkupert igår. Den kjente fangstmann, hvis navn er uløselig knyttet til den første norske okkupasjon på Øst-Grønland, var hele dagen gjenst. for en hissig klappjakt. Tross pågangen bevarde han allikevel de rolige blikk bak brilleglasset.

Herr Devold uttrykte sin glede over det gode fangstresultat og mente at etter alt å dømme skulde utsiktene for neste sesong være de lyseste.

I forbindelse med sommerens kartlegning av Øst-Grønland betoner herr Devold at mens de norske kartleggere har benyttet sig av triangelsystemet i forbindelse med opvarding og angivelse av høideforhold, ansees de danske kart av fagfolk som meget overfladiske. Dette varra beredskapen på Øst-Grønland.

det lite sannsynlig at dette forhold vil bli tillagt den rette vekt ved det grønne bord i Haag. Kartlegningen fra luften hadde Myggbukta som basis, mens der blev under arbeidet foretatt landinger en rekke steder i Eirik Raudes Land. Herunder fant man flere utmerkede landingssteder for fly. Flyene var ikke utstyrt med radio noe som vilde ha vært av stor interesse i forbindelse med de nye norske radiostasjoner langs Grønlands østkyst.

Våre fangstfolk deroppe har også denne sesong kunnet konstatere gode lakseforekomster, men vanskeligheten er at man ikke vet hvor laksen går eller de tider hvor fangst vil kunde drives.

Sunnhetstilstanden er som vanlig god blandt våre fangstfolk.

Bladets navn:

Rogalandst.

Jf. vanege

Grønlands- saka.

Generalsekretær Evenrud har i desse dager sendt rundt ein artikkel um Grønlandssaka — «Kamplinen» — der han også går i rette med den Grønlands-politikk ministeriet Kolstad slo inn på. Samstundes som han gjev eit nokso rangt bilet av den historiske sida ved denne sak.

Professor Gjelsvik som vel betre enn nokon annan her heime er inne i det reint historiske her og som og er vår fremste lærde i folkerett, imøtegår generalsekretæren i denne artikkelen:

— Artikkelen er så misvisende som vel mulig. Bl. a. glemmer forfatteren å nevne for det første, at den norske regjering i fjor sommer spurte den danske regjering om ikke suverenitets-spørsmålet på Øst-Grønland kunde hvile i den tid Grønlandsavtalen varer (til 1944). Nei, svarte den danske regjering.

For det annet spurte derpå den norske regjering den danske om ikke suverenitetsspørsmålet kunde avgjøres i Haag på en slik måte at om Danmark ikke blev tilkjent suvereniteten, så skulde Danmark ikke legge hindringer i veien for at Norge okkuperte. Herpå svarte den danske regjering også nei.

Når danskene gir en «orientering» om Grønlandssaken, så tar de ikke med disse to hovedpunkter. Det har professor Berlin heller ikke gjort i sin bok om spørsmålet. Det er rimelig, for det passer ikke danskene å fortelle dette. Men det er første gang jeg har sett en nordmann gi en orientering om Grønlands-saken uten å føle sig opfordret til å nevne disse to ting som jeg her har pekt på.

Jeg slipper å gi noen karakteristikk av slik skrivning. Den karakteriserer sig selv.

Jeg kan forresten legge til at jeg har fått et interessant brev fra en meget pålitelig mann som jeg har kjent i over 20 år. Han var til stede på et foredrag som Lauge Koch holdt i Kjøbenhavn under forberedelsene til sin 3 års plan. I dette foredraget lot Koch falle en ytring av følgende innhold: Når vi på denne måte har gjennemført 3 års planen vil vi dermed ha utelukket nordmennene, og landet vil da være vårt.

Dette er etter min mening alene tilstrekkelig til å vise at de folk her til lands som tror på andre linjer enn den som er fulgt, er på fullstendig feil spor.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Østlandinger
G. L. H. A.

Andersen fra Toten.

Der er for tiden meget livlig i venstreleiren. Generalsekretæren skal nu gå igang med et større venstredagblad i Oslo, i konkurransen med Den 17de Mai og Dagbladet, og dette synes å vekke adskillig strid i menigheten. Men livligst går dog striden omkring Grønlandssaken, — det er blitt ikke så ganske få buktninger og slyngninger på «venstrelina» bare i denne ene sak. Ja, det er i det hele meget vanskelig å få øie på både hvor denne «lina» begynner og hvor den ender. Det riktigste turde vel være å si, at den har antatt cirkelens form, — det vil si det hele synes å gå rundt.

Venstres generalsekretær har det øiensynt ikke godt nu om dogene. Han skal samtidig være norsk-norsk Grønlandsvenn og optre som sin herre og mesters defensor, hvilket er en meget vanskelig opgave. Det blir som oftest å optre på slapp line med diverse kunststykker. Eller for å uttrykke det mere hjemlig:

«Andersen fra Toten,
en gang på høire, en gang på venstre foten,
Andersen fra Toten».

I en av sine vanlige lange cirkulærartikler søker generalsekretæ-

landsspørsmålet og at det Mowinckel gav uttrykk for i Bergen var den politikk han alltid har forfektet og som svært mange av oss er enig i. Ja, vi får vite enda mere: Generalsekretæren tar bladet fra munnen og åpenbarer for det ganske folk — og for dansken — at han og (såvidt vi kan forstå) med ham en stor del av venstre er mot okkupasjonen. Dette finner han påkrevet å fortelle nu, før saken skal få sin avgjørelse i Haag og hvor en av venstres fremste menn skal optre som førsteadvokat på norsk side. Dette må vel være den nye nasjonale «venstrelina». Imidlertid har venstres generalsekretær i alt det mismot som hans cirkulærartikkelen synes å bære preg

av, opdaget et lyspunkt i mørket: Taper Norge saken, så har både regjeringen og landet lidt et stort nederlag og man er da kvitt bonderegjeringen.

Så vet man da både hvor Anderssen fra Toten endelig fant festeste og hvor hunden ligger begravet.

I en av sine vanlige lange cirkulærartikler søker generalsekretæren å veilede — somme mener at det blir å vill-lede — almenheten ved å dosere en nyopfunnet lære om «kamplinjen» kontra «fredslinjen» i Grønlandssaken. «Fredslinjen» er hr. Mowinckels, og den eier da også noe så vidunderlig og verdifullt som generalsekretærens hjerte og velsignelse. «Kamplinjen» derimot er naturligvis Bondepartiets opfinnelse. Det begynte med, at Bondepartiet i sin tid programfestet noe så forferdelig krigersk som dette: «Våre rettigheter til Grønland hevdes».

Men krigstilstanden inntrådte dog først for alvor, da bonderegjeringen — tiltross for at Stortinget holdt på «fredslinjen» — stadfestet okkupasjonen av Eirik Raudes land og foretok så siden en ny okkupasjon. Dette fortolker da venstres generalsekretær på følgende objektive og nasjonale måte: «Dermed var vår Grønlands-politikk ført inn på en ny linje, vi var kommet fra fredslinen til kamplinen».

Dette er en håndrekning fra det norske venstres generalsekretær, som danskene sikkerlig setter stor pris på. Generalsekretærens historiske fremstilling synes dog å være både lettvint — à la Andersen fra Totens berømte dansetrin — og ufullstendig. Blandt annet synes generalsekretæren å ha oversett visse danske aksjoner, som i forsvarsøiemed likefrem nødvendiggjorde motaksjoner fra norsk side. — Hensikten med generalsekretærens fremstilling synes blandt annet å være den å innbille almenheten, at det er bonderegjeringen, som har brutt fredslinen (det vil si overenskomsten fra 1924) og erklært Danmark krig (konfererer uttrykket «kamplinen»).

Venstres generalsekretær fastslår tilslutt som en kjensgjerning, at «det har vært to linjer i Grøn-

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

Frønden
Fr. hjem

„Dagspostens“ Grønlandsekspedition:

Ekspeditionen betegner en ny epoke for utnyttelsen av Øst-Grønland.

— Vi fangstfolk har grund til at være „Dagsposten“
taknemlig for det pionerarbeide bladet har utført.

Den kjendte fangstmand Hallvard Devold uttaler sig til „Dagsposten“.

VI HAR FORELAGT resulta-
terne av «Dagsposten»
ekspedition til Steno og Hudson
Land for chefen for A.s Arktisk
Næringsdrift, den kjendte fangst-
mand Hallvard Devold, der som
bekjendt okkuperte Eirik Raudes
land for Norge ifjor.

— Konstateringen av den rike
vildtbestand saa langt inde i lan-
det er meget interessant, uttaler
hr. Devold, og vil utvilsomt bli
av betydning for den fremtidige

utnyttelse av de norske besiddel-
ser paa Øst-Grønland. De topo-
grafiske kartlagelser som ekspe-
ditionen har gjort, gjør det sand-
synlig at utnyttelsen letvindt vil
kunne ske i de omraader ekspe-
ditionen undersøkte. De store el-
ve og sjøer vil jo om vinteren
danne rene veie for hundeslæ-
derne. Det er hittil næsten ude-
lukkende kystdistriket som er
blit utnyttet av os fangstfolk —
vi har hittil troet at inlandsdi-
strikerne var rene ørkener. Nu

vil det neppe være længe før fang-
sten blir utvidet til ogsaa at om-
satte inlandsdistrikterne. Og det
omraade «Dagsposten» ekspe-
dition undersøkte, blir da sikkert
det man først forsøker. Paa denne
maate kan ekspeditionen komme
til at betegne noget i retning av
en ny epoke for fangsten i Øst-
Grønland, og vi fangstfolk har al-
grund til at være «Dagsposten»
taknemlig for det pionerarbeide
bladet her har utført.

26/
8-32

Bladets navn:

Sunnmørsposten
17 desember

Steno-Land, et av Grønlands mest viltrike trakter.

Sigurd Skaun og Welde har funnet jaktområder som vil bli av stor interesse for våre fangstfolk.

„Ingen varme kilder, men vi har slitt for en hel vulkan“, sier journalist Sigurd Skaun.

Med «Polarbjørn» som kom hit i morges etter å ha gjort rekordreise fra Myggbukta fulgte også delta gerne i «Dagsposten»s ekspedisjon til Steno Land.

En av Sunnmørspostens medarbeidere hadde ved ankomsten en samtale med ekspedisjonens leder, journalist Sigurd Skaun, som var meget fornøiet med ferdens forløp.

— De varme kilder som Høygård og Mehren mente å ha sett røken av, fant vi riktignok ikke, uttalte han, men det var ikke vår skyld — vi har såmen slidt for en hel vulkan! Vi nådde frem til det sted hvor røken blev sett, men der var ikke spor av varme kilder. Bergartene var også slike at varme kilder ikke kan tenkes å forekomme i den trakt. Det er nok en tåkedott Høygård og Mehren har sett, vi iakttok ofte slike som

de lik røk. Turen var adskillig døiere og slitsommere enn vi hadde regnet med, men frem kom vi da, og jeg tror vi kan peke på resultater langt mer sensasjonelle enn om vi virkelig hadde funnet en varm kilde. Det var blitt forutsagt oss og vi hadde også ventet å komme inn i et villt, goldt alpe landskap. I stedet fant vi, da vi hadde forsert de fjell og elver som stengte, en etter grønlandske forhold meget yppig og fruktbar høislette, slakke åser og vide daler. Det vrимlet av villt i dette nypdagde innland, både av moskus, blårev, hvitrev, gjess og andre dyrearter. Landet hører sikkert til Grønlands villrikeste trakter. Vår beretning om villtrikdommen vakte adskillig interesse blandt fangstfolkene derborte og det varer neppe lenge før deres virksomhet blir utvidet til også å omfatte

utelukkende blitt drevet ute ved kysten.

Etter de iakttagelser vi gjorde, ser det ut til at innlandet er den egentlige villtrakt — ved kysten kan man bare beskatte så å si utover kanten av bestanden. Om vinteren vil det være forholdsvis lett med hundespann å trenge inn til det område vi gjennemstreifet og klimaet og føret er der langt stabilere enn ute ved kysten, hvilket selvfølgelig letter fangsten.

Foruten disse i og for sig ganske betydningsfulle iakttagelser som kan komme våre landsmenn der borte til nytte, har vi utført topografisk og kartografisk arbeide, og min fortreffelige medarbeider, stud. min. Welde, har foretatt en rekke geologiske undersøkelser. Vi har med oss en hel kasse stenprøver og håper også på dette område å kunne påvise endel

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn

N. H. & SJØFARTSTIDENDE

30. AUG. 1932

Forlis ved

Vest-Grønland.

* Kjøbenhavn, 29. aug.

Styret for Grønland meddeler: ifølge telegram fra landsfogden i Syd-Grønland er den færøiske kutter «Skarstein» av Trangisvaag totalt forlist utenfor Vest-Grønlands kyst. «Skarstein»s besetning er blitt reddet og bragt i land, og vil ved første skibsleilighet bli sendt hjem fra Godthaab.

Einkasjalasafn Bjarna Benediktssonar | Borgarsjalasafn Reykjavíkur

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: AFTENPOSTEN

30. AUG. 1932

«Polarbjørn» til Oslo idag.

**Grønlands-flyene tatt i land
på Horten.**

Sent igåraftes kom «Polarbjørn» til Horten etter en 3 dagers tur rundt kysten fra Ålesund. I formiddag blev Wilhelm Omsteds Spartanfly og kartlegningsmaskinen «Qarrtsiluni» tatt i land. Fra den historiske flyveplass i nærheten av flyveskolen — hvor Sem-Jacobsen og Dehli fløi for 20 år siden — startet løitnant Aagenæs og fløi til Kjeller.

I ettermiddag ved 16-tiden kan «Polarbjørn» ventes til Oslo, hvor ekspedisjonens tyngre gods skal losses.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

31. AUG. 1932

Stor solformørkelse over Grønland og Nord-Amerika idag

Forrige gang en solformørkelse
falt på 31. august
var i 1030.

Almanakken forteller at der idag 31. august inntrer en total solformørkelse. Riktignok er den ikke synlig hos oss, men på et strøk omfattende nordpolens omgivelser, Grønland, Beringsstredet, hele Nord-Amerika og store deler av Atlanterhavet. Når denne formørkelse allikevel har interesse hos oss er det fordi den inntrer nettopp idag, 31. august. Formørkelsen får oss til å tenke på Stiklestadslaget. Snorre beretter jo at været var fagert og at solen skinte klart da slaget begynte, men da det var på det hårdeste blev solen formørket og det blev mørkt som om natten. Snorre fremholder også at dette mørke hindret Dag-Ringsøns fremrykning. Det er forlengst fastslått at der ikke inntraff nogen formørkelse 29. juli.

Astronomene kjenner solens og månens bevegelser så godt at der ikke er særlige vanskeligheter forbundet med å forsutsi formørkelser eller regne tilbake og fortelle når der inntraff formørkelse i svunne tider. Avdøde professor G. Fr. Schroeter ved vårt Universitet har således beregnet og kartlagt alle formørkelser jordkromen fra 1000 til 1800 e. Kr. Det viser sig da at solen ikke

har været formørket 29. juli 1030, men en måneds tid etter Stiklestadslaget, den 31. august 1030 var det en stor formørkelse synlig over hele landet og ringformet i en smal stripe over Trondelag. Det er jo dette som har skapt adskillig strid om Olavs-dagens riktige dato. I år har altså sol og måne funnet på å arrangere seg slik at der også blir stor solformørkelse 31. august.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

31. AUG. 1932

Øst-Grønlandsintervjuer 3.

Vår første luftkartlegningsflyver på Øst-Grønland.

Videre kartlegning bør skje med sjøfly.

Flyveren Erik Storm uttaler sig til Aftenpostens utsendte medarbeider til Øst-Grønland, Odd Arnesen.



Flyveren Erik Storm krabber ut av Lockheed etter den siste kartlegningsturen. Tilhørende tekniker Bjarne Larsen.

Fot. O. A.

Nord-Atlanteren i august.

Flyvning over Grønlands øde vider og ville fjell med sylkasse spisser eller skrenter som går hodekulls i havet er sandelig ingen spøk. Her skal en både ha nerver og

sinnslikevekt og dertil en solid motor i flyet skal alt gå vel. Alt dette var iorden under sommerens farefulle flyvninger over Eirik Raudes Land.

— Erik Storm sørget for

nervene og sinnslikevekten og Lockheeds verdensberømte 200 hesters

Wright Whirlwind for resten. Kaptein Riiser-Larsen visste nok

hva han sa, da han ivåres anbefalte Storm til denne krevende jobb,

den første norske luftkartlegning

som overhodet er foretatt: Dere får

ingen bedre og mer allsidig utdannet mann, var hans ord til Svalbardkontoret, og sommerens mange

og lange flukter gav kapteinen til-

fulle rett.

En real kar, besindig, behersket,

en førsteklasses ekspedisjonsmann

og leder for en slik flyve-ekspedisjon — det er Erik Storm i få ord.

Går noget på tverke, velter tåken

tett innover fjellene så mister han

ikke humøret av den grunn. Leirli-

vets mange små fortredeligheter

gled han over med en liten spøk i

all lunhet. Vannhenting i bekken

vår borte i Smådalen var ham like-

så selvfølgelig som selve flyvningen.

Praktisk og foretagsom, hjelpsom og

skvær la han en tone av hygge og

gemyttighet over flyverleiren som

gjør at vi fire andre som hadde den

lykke å få være med på den første

luftkartlegning av Eirik Raudes

Land, alltid med stille glede vil min-

nes dagene på Balás Flyveplass på

omtrent 73 grader 30 minutter nord.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar

Borgarskjálasafn Reykjavíkur

Med sine 28 år har Erik Storm

Land, alltid med stille glede vil min-

nnes dagene på Balås Flyveplass på omrent 73 grader 30 minutter nord.

Med sine 28 år har Erik Storm allerede fartet viden om i verden — sjømann, flyver, styrmann på hurtigruten, matros i Amerikafarten, til sjøs i fjerne farvann — i Østens riker — en vinter hadde han politiopsyn under de store fiskerier vestpå, dømte fiskerne til svære mulkter men blev likevel deres venn, Spitsbergenfarer som professor Werenskiolds assistent for 10 år tilbake og endelig i vinter lærer ved Sjømannsskolen i Sandefjord med elever fra 18 til 40—50 år. Det går frasagn om hans norsk-undervisning ved Sjømannsskolen i hvalfangernes by. Undervisningen her er jo ikke lagt nettopp etter småskolens mønster. Hans elever lært blandt annet at formene De, Dem og Deres brukes i høflig tiltale, for eksempel, sa Storm til dem: Gå Deres vei!

Under vårt seks-syv ukers samvær til, på og fra Grønland er det ikke blitt til noget med et intervju. Erik Storm er ikke noget lett intervjuobjekt, han kan nemlig ikke innse nytten eller verdien av slikt som intervjuer. Det er bare unødig snakk. Vi deler lugar på fordekket, det er nærmest en fyrstikkesske vi er innlogert i, men plassen er rimelig nok likevel. Næst sist døgn på sjøen. Nu må det skje, hvis det skal bli til noget i det hele tatt. Et raskt grep i blokken og blyanten.

— Nei, skal du nu til å skrive igjen. Jeg kjøpte en dagbok før jeg drog til Grønland, men det står enda ikke et ord i den. Hvad er det du skal skrive nu igjen?

— Et intervju med dig.

— Med mig? Hvorfor det? Du gjør meg så nervøs med denne evige skrivingen din.

— Er en flyver nervøs — det trodde jeg ikke — —

— Hvis en var ærlig og skulde svare på det, tror jeg en måtte si at alle flyvere er mere eller mindre redd. Vi er ikke slike helter som dere avisfolk gjør oss til. Men dette er naturligvis ikke noget intervju.

— Jo, naturligvis er det det. Men for å komme igang med det en egentlig hadde tenkt å spørre om: Var det spennende eller tretende å fly slik time etter time over dette umulige terrenget?

— Det var spennende når en satt og tenkte på hvordan middagsmatten ville bli når du stelte den. Ja,



Søren Richter.

spør du så rart så skal du få svar også.

— Enerverende måtte det da være, for å fortsette de rare spørsmålene?

— Det verste var igrunnen at en måtte sitte stille hele tiden, jeg kunde ikke røre mig. Det var bare å fly rett frem som etter en snor, i samme høyden og i samme retning. Og jeg var jo bare en slags luftchauffør — den tyske luftfotograf Max Bundermann dirigerte mig ved hjelp av sine røde, hvite og grønne signaler. Det var Bundermann som var dirigenten, jeg bare fløi, var en slags rormann.

— Det er vel ikke «bare» det å fly heller?

— Det er visse grep en skal gjøre og passe på å foreta akkurat i det rette øieblikk.

— Selv landet — sett fra flyverens ophøide stade — syntes du det var nifst eller — ?

— Det har du jo sett selv.

— Ja, men nu er det din mening vi skal ha. Du har jo fløiet meget på Vestlandet, inne i fjorder og viker og over fjell og slukter — har de to land meget med hverandre å bestille?

— Nei, landet her ligner ikke noget på Vestlandet. Det er noget

helt nytt. Over de strøk vi har fløiet er det også forskjell på landet i nord og i syd. Over de nordlige deler er det noget visst tiltalende, sympatisk, det sydlige ser truende og utiltalende ut. Nordpå er det nogen nødlandingsplasser, store nok selv for Lockheed, men sydpå kan jeg ikke se det er nogen som helst chance med landfly hvis det skulle fått motorstopp. Her går fjellene stupbratte som kaikanter i sjøen, fjordene er trange og det er meget bøjet og uberegnelig. Plutselig setter det inn med voldsomme vindkast. Hvor det er overgang mellom land og breer er bøiene særlig kraftige.

— Sjøfly hadde altså været det rette?

— Ja, vi var fullt klar over det fra første stund av, men vi hadde for tiden ikke brukbare sjøfly til slike flyvninger. Næste år kanskje får vi det i marinens nye norske tegnede og -byggede type. Skulde vi i det hele tatt få gjort noe isommer måtte det skje med Lockheed. Luftkartlegningen ble muliggjort ved at konsul Lars Christensen stilte denne ellers fortrinlige maskin til Svalbardkontorets disposisjon og ved at fabrikkeier Joh. H. Andresen, J. L. Tiedemanns Tobaksfabrikk, ydet sin betydelige pengegave. Det er morsomt at vi hjemme har slike folk med den rette borgerånd og forståelse av en slik sak som denne. Takket være Tiedemanns Tobaksfabrikk fikk vi også løfta på Agerpors með Spar-

tanflyet og det var av stor verdi for rekognosering av plasser.

— Var det kaldt å fly på Grønland?

— Det var mere enn vi hadde trodd. Temperaturen avtok forsten raskt utover sommeren og på de siste turene var vi nede i 14 kuldegrader.

— Flyet og motoren?

— Motoren arbeidet upåklagelig, men så hadde vi også en førsteklasses mekaniker i Bjarne Larsen som stelte og kjølte for den sent og tidlig. Selve flyet var brillant for øiemedet. Max Bundermann sa det var det beste han hittil hadde brukt til luftfotografering og han har fløiet mange spesialtyper i Tyskland, hvor man er så langt fremme på området.

— Kan det tenkes at Lockheed vil bli brukt på Spitsbergen til luftkartlegning?

— Det er ikke så bra med landingsplasser deroppe og tåken er ganske anderledes der enn på Grønland. På Spitsbergen kommer den så fort at en kan risikere ikke å nå tilbake før plassen er hyllet inn i dette ekle stoffet. Det er oplagt at en også på Spitsbergen bør gjøre bruk av sjøfly — særlig deroppe.

— Selv om flyvningene på Grønland var i høi grad farlige, så var de vel på sett og vis morsomme også?

— Jo, det var de.

— Og jobben gav mersmak?

— Det var sant, san.

© 1947 Íslensk Ráði

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

TIDENS TEGN

31. AUG. 1932

Danskene vil sende mere politi til Grønland.

Denne gang er det
færøyingene det
gjelder.

Over 20 skuter anholdt og
idømt bøter i år.

Fra vår egen korrespondent.

Thorshavn, 30. august.

Enkelte skuter er nu kommet hjem fra Vestgrønlandsfiske. Bankfiskeriet har vært middelmådig. Derimot har stortorsken i uhyre mengder søkt inn om skjærgården og inn i fjordene, men der er det forbudt færøingene å fiske. Skutene har så hatt valget mellom å seile de 1600 kvartmil hjem med halv fangst eller risikere skjærgårdfisket. Grønlands styrelse har i år supplert sin vaktskibsflåte og det meddeles at ytterligere forsøkelse av politiflåten til den såkalte færøingejakt vil finne sted næste år. Over 20 skuter opgis å være anholdt og idømt bøter.

Den almindelige mening er, at styrelsens strenge hevdelse av monopolet vil medføre et fullstendig sammenbrudd av vestgrønlandsfisket således at ingen skuter vil bli utrustet herfra til neste år. Et par tusen færøinger har i denne sesong vært på grønlandsfiske.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

31. AUG. 1932

Mannen, som kan se inn i fremtiden.

Lover danskene, at de skal vinne

i Haag.

Østerrikeren Hanussen, som for tiden er i Kjøbenhavn, har vunnet alles hjerter der nede. Selv om han er en charlatan, er han en meget flink charlatan, skriver en avis. Hvad han nu enn er, så har han ialfall forstått å ta vårt sydlige nabofolk på den rette måte. Lørdag holdt han en prøve-seanse for en rekke innbudne, deriblant Kjøbenhavns politidirektør, hvis tanker han lovet å lese. Politidirektøren fikk i opdrag å tenke på «noget av almindelig interesse for staten eller folket», og så begynte Hanussen langsomt og forsiktig å beskrive tankene: «De tenker på en process dens forløp Så avbryter han sig selv: De vinner den! roper han. Livlig bifall fra de andre tilstedevarende. De unte politidirektøren å vinne en process. Men hvilken process var det? «Det var Grønlandssaken i Haag», svarer politidirektøren.

Blandt de mange andre eksempler på sine angivelige overnaturlige evner leverte Hanussen også følgende:

— Jeg ønsker å vise, at også alminnelige gjenstander kan tale til mig, sier han. La mig få en skjebnebestemt ting, som har sin egen historie.

En kjent kjøbenhavnsk overretts-sakfører rekker ham et cigarettetui. Hanussen holder det et øieblikk mellom sine hender, mens han lukker øinene og synes at tenke anstrengt. Så begynner han ganske langsomt å tale:

— Her er noget meget sorgelig Denne ting har sett døden under dramatiske omstendigheter Døden er kommet som et dumt tilfelle Den kunde ha været undgått, om han hadde kjent mig Han var arvelig belastet fra sin mor Det skjedde for en kvinnes skyld og på grunn av plutselige store tap Det er 9 år siden. Manden, som eide dette etui, begikk selvmord!

Overrettssakføreren, blek av sinns-bevegelse, kunde bare bekrefte med nikk: Alt var fullkommen riktig.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: **AFTENPOSTEN**

30. AUG. 1932

Aftenposten flyver over Eirik Raudes land.

De aller første luftfotografier fra våre landsmenns jaktområder.



Innover Østgrønlands øde fjellvidder. Foto for Aftenposten Max Bundermann.

Sommerens store Øst-Grønlands-ferd er vendt tilbake til Norge i disse dager. Reisen hjem var rekordtur — bare fire døgn fra isen. De mange verdifulle samlinger og betydelige resultater av videnskapelig art er bragt til sine respektive steder for videre bearbeidelse.

Under sommerens mange flyvninger i de øde strøk i Eirik Raudes

Land hadde Aftenpostens utsendte medarbeider anledning til å følge med på et par flyveturer og ekspedisjonens luftfotograf, Max Bundermann, tok en rekke luftbilder bl. a. de som gjengis her. Det er de første luftfotografier fra dette stykke norsk land langt vesterpå. Billedene virker kanskje avskrekende på leseren selvom han er

norsk og er vant til fjellheimen i sitt eget land, men vi kan berolige med at landet helt nede i kyststrøkene er ganske anderledes fruktbar og tiltalende.



Mange steder støter man på disse breene som velter sig utfor fjellsidene.

Foto for Aftenposten Max Bundermann.

I en rikt illustrert artikkelen vil Aftenpostens utsendte medarbeideren av de første dager skildre en luftfotograf fra den egenartede og sterkt skiftende natur vil ledukt over Eirik Raudes Land med mange artikkeler.

Einkaskjalasafn Bjarna Bjarnasona, Reykjavíkur

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

30. AUG. 1932

Overvintringens farer.

Svar til kaptein Arve Staxrud.

Synes De ikke Deres skrivemåte er besynderlig? Istedenfor å holde Dem til min artikkel i Aftenposten, som De har angrepet, går De nu over til å snakke om andre ting.

Vil De imidlertid nevne, hvad som er feilaktig og vill-ledende i min artikkel i Aftenposten for 20. august iår, står jeg fremdeles til tjeneste med supplerende oplysninger og forklaringer.

Min deltagelse i to ekspedisjoner til Grønland betegner De som lynvisitter. De selv har imidlertid aldri været på Grønland — men De tør optrede som selvbestaltet overkikador. — Synes De ikke det er besynderlig?

Istedenfor å ta tilbake Deres tidligere grunnløse insinuasjoner mot mig, går De nu over til bekymringer for den norske arktiske forskning, som jeg skal ha skadet.

I den forbindelse kom jeg til å huske på Deres optreden sammen med dr. Scharffenberg etter dr. Lauge Kochs foredrag ifjor høst i Studentersamfundet. Den gang fikk jeg det inntrykk at det gjaldt for Dem å gjøre den norske innsats i den arktiske forskning så liten som mulig.

Det skulde vel ikke være et lignende formål De har med Deres skriverier nu, — nemlig å mistenkliggjøre oss som arbeider med Grønlandsspørsmålet?

Deres selvbestaltede forsvar for norsk arktisk forskning mot mig skulde vel ikke være et påfunn for å skjule Deres hensikter?

Norsk arktisk forskning greier sig sikkert uten Deres forsvar.

De har foreløpig nok med å forsvare Deres uvederheftige angrep på min artikkel i Aftenposten.

Einkaskjalasafn Bjarni Benedikssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

J. Kr. Tornoe.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avteling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884
Stortingsplass 7 — Oslo

AFTENPOSTEN

Bladets navn:

30. AUG. 1932

Øst-Grønlandsintervjuer 2.

Sysselmann Helge Ingstad skal foreta lange sledereiser i Eirik Raudes Land

Langferden langs Sibi-riakysten som foreløbig gikk i vasken

Fangsten på Grønland betyr meget for våre folk selv om de tjener lite

Av Aftenpostens utsendte medarbeider til Øst-Grønland,
Odd Arnesen.

I Claveringsfjorden i juli.

Med sine 32 år må en si at overrettssakfører Helge Ingstad er nådd langt på livets bane — sysselmann, politimester, hjelpedommer og notarius publicus i vår nestnyeste provins — Eirik Raudes Land. Det stillesittende såkalte civiliserte arbeide har aldri tiltalt hans frihetskende sinn, sin gode overrettssakførerpraksis forlot han for nogen år siden med lett hjerte, en sorenskriverfullmektingjobb likeledes — kontorkrakken huet ham ikke. Nei, ute i den store natur, ensomheten, stillheten, på de utrådte veier og i de øde strøk av kloden elsket han å farte om. Ifjor trådte han frem for publikum med sin ypperlige bok «Pelsjegerliv — blandt Nord-Kanadas indianere» — inntil da ukjent av den store masse. Stillferdig vendte han hjem fra det store øde, men fullt vietende med sig selv hvad han vilde, hvilke mål han skulde nå. Nye planer, nye ferder. Men han var ikke manjen som ikke kunde gjøre om igjen en plan som allerede var klappet og klar og utpenslet i hver minste detalj. Øst-Grønland blev mer og mer aktuelt, nye folk skulle over, spørsmålet optok hans lett-fengelige sinn sterkere og sterkere. Han dumpet op i det med begge benene og nu sitter han nede i Antarcticchamma ved Oscarsfjorden — sydpå i sitt rike som har en kystlinje på omkring 500 kilometer, eller en sjettedel av hele Øst-Grønlands uendelige kyst. Henderne har han mer enn fulle i denne tid før mørket faller på for alvor og hindrer den norske husbygningen.

Fangstmann og sysselmann Helge Ingstad vil sikkert like sig på Øst-Grønland, traktene er jo også mer smilende der sydpå enn nordover, rikere vegetasjon, vennligere og hyggeligere. Men bevares vel — det hårde og strenge har en nok av i vinteren som står for døren. Men den er han jo også så vel vant til både her hjemmefra og etter sin fire-årige storferd gjennem Nord-Kanadas snevidder. Deroppe fikk hans jegerpasjoner fritt spill, friluftsmannen luft under vingene. Han padlet over de enorme sjøer en solblank time, rutsjet utfør fossende stryk eller berget sig selv og sitt habengut med nød og neppe for kommende stormer, som på et blunk kunde gjøre det av med et menneskekryr. Fisker og storjeger-



Helge Ingstad og Hallvard Devold med to hvalper.

sitt habengut med nød og neppe for kommende stormer, som på et blunk kunde gjøre det av med et menneskekryp. Fisker og storjeger, soltilbeder og lyriker i sin innstilling overfor den veldige natur. Ikke for det: realistisk nok, ingen verdensfjern drømmer, men en våken, rapp intelligens. En spenstig, flott kar med fysikken iorden, en salongløve skulde en næsten tro ved første øiekast, men ikke har en snakket lenge med ham før en skjønner at her har man for sig en oppatt og virksom sjel, en ærgjerrig ungdom som med stormskritt sprenger alt som måtte stenge på fremtidsbanen. En sporty kar som aldri føler sig for stor til å ta selven minste jobb. Ombord var Helge Ingstad meget populær, han vant alle for seg — ikke bare hans fangstkamerater, men også mannskapet og vi andre likte ham vel. Gjaldt det å lange bøtter med vann ombord i «Polarbjørn» fra floren vi hadde gjort fast til, så var Ingstad å finne på sin plass i rekken av håndlangere.

Da vi etter bare etpar dagers stanning og bausing gjennem ismuren var sloppet inn i den isfrie og sommerlige Claveringsfjorden var dagen inne til en samtale med vår øverste embedsmann i Eirik Rau-

des Land. Talen faller naturlig inn på om han alltid har hatt lyst til frilufts- og jegerlivet.

— Alltid har jeg hatt lyst til et slikt liv — helt siden jeg var en liten gutt. Småskolen syntes jeg var det rene fengsel, da jeg begynte å studere følte jeg mig mer som fri mann. Det å praktisere som sakfører var morsomt, som sorensriverfullmekting kom en også bort i meget rart. En tid var jeg også hjelpedommer.

— Så det blir ingen ny jobb forsåvidt når De skal inneha det samme embede på Øst-Grønland.

— Nei, forsåvidt ikke. Men så meget blir det nok ikke å bestille får vi håbe da. Norsk rett skal gjelde her. Nei, vi er jo ikke så mange at det skulde være nogen chance til at der blir noget spektakkel. Jeg kommer til å fare endel rundt for å inspirere om det skulde være noget galt. Det kan jo også tenkes at det vil dukke opp nye spørsmål i vinterens løp, saker som ikke er aktuelle akkurat nu. Det har jo før været endel stridigheter angående jakterring. Flere spørsmål vil sikkert melde sig når vi får landet.

— De kommer til å ta lange turer i vinterens løp?

— Ja, det er meningen det. Jeg vil holde mig ajour med hvordan de forskjellige fangstfolk driver. Det beror naturligvis også endel på forholdene hvor meget av landet jeg rekker å fare over. Vi får en god radiostasjon her borte og skal stå i forbindelse med Myggbukta og vi håber også å få direkte forbindelse med Norge. Det er også strøk av landet herborte som er ukjente egne som det skulde være morsomt å kikke på.

— Og nu gleder De Dem til jakten og villmannslivet?

— Ja, det var sant. Jakterrenget er bra dit jeg skal. Det kan være vanskeligere der enn på noe annet sted på Øst-Grønland på grunn av de svære snemengder enkelte år. I vinter var det forresten overraskende bra med føret, våren kom tidlig i år.

— Det blir bra med arbeide når dere nu snart er på land?

— Ja, vi skal ha op endel nye hus foruten de gamle som står fra før, vi skal bygge radiostasjon og meget annet skal gjøres. Vi blir fem mann med mig selv: radiotelegrafist skal Bjørn Western være, Arne Jacobsen — overvinterer fra Jan — Normann Andersen — overvinterer fra Spitsbergen og Sverre Røstad. Vi har med oss 20 bikkjer og de håber vi å få glede av. Det er knakende morsomt å kjøre slik vinterstid, sier den purunge sysselmann og han lyser opp over hele fjeset.

— Tror De det er nogetsomhelst i det slagordet som stammer fra Danmark at den hvite mann ikke kan leve herborte?

— Nei, ikke for vårt vedkommende ihvertfall. Får en først lyst til virket her, så tror jeg en kan bli meget lenge. Man vender stadig tilbake både fordi civilisasjonen med alt dens jag ikke tilfredsstiller og fordi landet fengsler en så sterkt.

— Blir det et eller to års overvintring?

— Det kommer an på hvordan forholdene utvikler sig.

— Foreløpig stiller De andre fremtidsplaner i bero?

— Ja, jeg skulde egentlig været på en ganske annen kant av kloa i 1941. Jeg hadde planlagt en

reise langs Sibiriens kyst, hadde alt fått innreisetilladelsen ordnet hos russerne. Det å se nye steder ligger det en dragning i, å ferdes hvor få eller ingen før har været har tiltalt mig bestandig. Det er vel noget som bl. a. har meget med naturen å gjøre. Professor Sverdrup, som sitter inne med vid kunnskap om Siberien, har jeg snakket endel med. Min plan var å oppsøke og studere et folk som er svært lite kjent. Det vilde blitt en temmelig langvarig historie — etpar år tenker jeg. En måtte ihvertfall ta den tiden som trengtes. Men det er jo en svært så morsom oppgave den jeg har fått nu. Landet ser fint ut også, sier Ingstad og kikker innover mot den norske fangsthytten på Kapp Herrschel.

— Mørketiden — tar ikke den på i lengden?

— Kommer en inn i den vante gjenge gjør ikke vinteren noget. Det var den friskeste tiden i Canada, da kommer en jo rundt og får gjort noget. Så har en selskapet i bikkjene og det gjør utrolig mye. Det er jo levende vesener som en kan prate med. Men selvfolgeleg: begynner en med å legge sig på latsiden er en solgt.

— Indianerne som De levet sammen med i Nord-Kanada kan vi naturligvis lære meget av slik som det gjerne er tilfelle med naturfolk?

— Ja, det kan være ting som dette med maten. Hvad professor Holst meget prisverdig er kommet til under sine forskninger har de primitive folk nådd frem til rent instinktivt, og deres syn på sakene er kommet oss til gode under forskningen av vitaminene. Indianerne

måte at vitaminene blir bevart. De lever år etter år et ganske anderledes sorgført liv med et friskt syn på tilværelsen enn vi såkalte civiliserte og kultiverte mennesker. Motgangen tar de med verdighet og ro, de vet det nyttet ikke annet. Vanskhetene var gjerne tretthet og slitthet og det går jo nokså lett over, det kultiverte menneske har jo ganske andre ting å dras med i form av skattesedler og annen herlighet. Indianerne sang alltid når de var ute og padlet, i civiliserte egner synger man jo bare når folk optreder på scenen!

— Indianerne dør jo ut mer og mer?

— Ja. Best har de nordligste stammer holdt sig. Civilisasjonen trenger sig stadig nordover, indianerne er dømt til undergang overalt. De kan ikke overleve blandingsprosessen slik som negrene. De betraktes med meget større respekt enn negrene — det står jo gjerne endel romantikk om indianerne, mer eller mindre. De hvite holder på sin rase, men respekterer dem fordi de er drivende flinke, bl. a. som jegere. Stammene er selvsgart høist forskjellige og alle er ikke like pålitelige. De forsøker å holde tradisjonene vedlike — lever primitivt selv om de har fått moderne skytevåben.

— Har indianerlivet idag noe videre med våre guttedagers «rød og hvit» å bestille?

— Krigsyesenet er det slutt med skjønt det ikke er så lenge siden de sloss på harde livet. Men livet i skogen, i kano, ved bålet alt det der er som vi husker fra våre guttedager. I almindelighet gjør ikke en indianer en hvit mann noget verdt men har ikke fått lumb for

hat, så er han «nisule», no good, og sysselmannen forsikrer mig påny at han trives fabelaktig godt ved jaktlivet i de øde egne.

— Fangsten herborte, sier han,

betyr meget for våre folk, selv om de tjener lite — dette er noget som det smilende landbruksland Danmark ikke kan forstå. Men blandt våre fiskere og fangstfolk er nøy-

somheten en dyd av nødvendighet — de greier sig med lite fordi de

må, de er vant til å slate. — — —

Det blir sandelig spennende å ligge

herborte i vinter, mens saken avgjøres i Haag — jeg tror vi vinner!

Odd Arnesen.

Vi vender tilbake til Grønland

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: MØRGENBLADET

31. AUG. 1932

„Ameta“ og „Æolus“.

Av advokat Fjeld Halvorsen.

Høiesteretts avgjørelse i denne sak har i forskjellige aviser været referert på en måte som etter min mening ikke er korrekt. Særlig har overskriftene ofte vært ganske vill-ledende. Som advokat for Æolus i Høiesterett, vil jeg gjerne derfor gi en liten redegjørelse:

Sjørettsdommen gikk ut fra at D/S «Ameta» var lovlig kondemnert og faktisk kondemnable på Grønland.

Ved høiesterettsdom er det fastslått at skibet ikke var lovlig kondemnert på Grønland og at forsikrings-tageren hadde forsømt sine plikter overfor forsikringsselskapet, slik at han på grunn av sin poliser intet krav hadde overfor dette. I så henseende har forsikringsselskapet prinsipielt fått full rett i sitt standpunkt i saken.

Nu er imidlertid forholdet det at Æolus — for å bevise at skibet ikke var kondemnablet — sendte en ekspedisjon til Grønland for å undersøke forholdet. Denne ekspedisjon fant skibet å være i så god forfatning at man mente det var det eneste riktige å søke å bringe det hjem, og dette forsøk blev gjort tiltross for at skibet var berøvet praktisk talt alt sitt utstyr og maskinen delvis demontert. De foreliggende mangler i så henseende blev i løpet av kort tid utbedret. Imidlertid fant Høiesterett at Æolus måtte bære ansvaret for denne transport av skibet hjem til Norge, selv om den i og for sig var fullt rimelig, men Høiesterett har begrenset ansvaret forsåvidt til kun å omfatte hvad skibet var verd på Grønland i skadelidt tilstand på det tidspunkt slepeekspedisjonen avgikk. Hvor stort beløp der i så henseende skal betales, skal avgjøres ved rettslig skjønn.

Høiesterett har altså omstyrtet sjørettens dom. Det er derfor i realiteten Æolus som har vunnet saken — ikke omvendt, slik som referatene nærmest gir inntrykk av.

Oslo, 30. august 1932.

T. Fjeld Halvorsen.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

1. SEP. 1932

Charcot møtte uvær på hjemveien fra Grønland.

Og må søke havn på Island.

Reykjavik, 31. august.

Den franske polarforsker Charcot er kommet til Akureyri på Nord-Island med sitt skib «Pourquoi Pas?» Han har som bekjent været på Øst-Grønland i sommer, og på hjemveien blev han utsatt for et voldsomt uvær som varte i flere dager. Hans skib har lidt en del skade ovenbords, og kullbehaldningen truet med å slippe op, så han fant det best å søke havn. Han fortsetter nu til Reykjavik. Skibet er fremdeles fullt sjødyktig.

Heroldens Annoncebureau A/S

Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

AFTENPOSTEN

1. SEP. 1932

Færøiske fiskere blir brutalt behandlet av det danske fiskeopsyn ved Grønland.

„Livet arter sig som i ufredstider med forfølgelse, skytning og fluktforsøk.,,

Fiskere har været underkastet 12—18 timer lange forhør.

Thorshavn, 31. august.

Under overskriften «Må Grønlandsfisket innstilles?» offentliggjør selvstyrepartiets organ Tingakrossur idag en opsigtsvekkende artikkel med en meget skarp kritikk av fiskeopsynet ved Grønland.

Det heter i artikkelen at 22 færøiske fiskekuttere har været oppbragt med den begrunnelse at de har fisket på forbudt område. Kapteinene er blitt bragt ombord på det danske opsynsskip «Maagen» og er blitt underkastet langvarige forhør — fra 12 til 18 timer. De er ikke blitt løslatt før de har vedtatt å betale bot.

Livet har forgjyrig heter det videre, artet sig som i ufredstider

med forfølgelse, skytning, fluktforsøk osv. og herunder har de innfødte i enhver henseende vist sig hjelpsomme mot færølingene. Ingen har lidt så meget ved det danske handelsvelde som de, skriver avisens, og intet beviser mere hvor liten verd de erklæringer har som i de innfødtes navn er blitt sendt til Haag.

Tingakrossur nevner videre forskjellige tilfelle fra fisket i sommer som etter avisens mening tyder på at Grønlands Handel behandler Færøi-kutterne og de danske Merskronerter som er bemannet med færølinger, på forskjellig måte. De sistnevnte båter menes å ha tilladelse til å fiske på felter som Færøi-kutterne ikke får adgang til.

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn:

DEN 17de MAI

1. SEP. 1932

Ingen lid meir under det danske Grønlands-veldet enn dei innfødde.

Færøyske fiskarar fortel um dansk terror og forfylgjing i det stengde landet.

22 færøyske kutterar fastsette.

Torshavn i gaar.

Med overskrifta «Maa Grønlands-fisket slutta?» har bladet aat sjølvstyrepresidenten i dag eit stykke med kvass kritikk over fiskeuppsynet ved Grønland.

Det heiter i stykket at 22 færøyske fiskekutterar har vorte tekne i land med den grunngjevinga at dei har fiska paa ulovleg umraade. Kapteinane har vorte førde um bord paa det danske oppsynsskipet «Maagen» og tekne i langvarige forhøyr fraa 12—18 timer. Dei har ikkje vorte slepte laus att fyrr dei har vedteke aa betala bot. Livet har elles, heiter det vidare, forma seg som i ufredstider med forfylgjing, skyting,

rømingsfreistnader m. m., og her har dei innfødde paa alle maatar hjelpt færøyingane. Ingen har lide so mykje ved det danske handelsveldet som dei, skriv bladet, og inkje provar meir kor lite verd dei har dei fraasegnene som i namnet aat dei innfødde har vorte sende til Haag.

«Tingakrossur» nemner og ymse tilfelle fraa fisket i summar som bladet meiner provar at Grønlands handel handsamar Færøy-skonnerane og dei danske Mersk-skonnerane som har færøysk mannskap på ulik maate. Ein meiner at dei siste har lov til aa fiska paa felt som Færøy-kutterane ikkje faar steppa til paa.

Heroldens Annoncebureau A/S

**Avdeling for Avisutklipp
Telefoner: 12 710, 14 040 og 10 884**

Stortingsplass 7 — Oslo

Bladets navn: MØRGENBLADET

1. SEP. 1932

Vil danskene ødelegge færøytingenes Grønlandsfiske?

22 færøyske fiskekuttere opbragt og kapteinene underkastet forhør i fra 12 til 18 timer.

„Tingakrossur“ skriver at livet arter sig som i ufredstider med forfølgelse og skytning m. v,

Thorshavn, 31. august. — Under overskriften «Må Grønlandsfisket innstilles?» offentliggjør selvstyrepartiets organ Tingakrossur idag en oppsiktvekkende artikkel med en meget skarp kritikk av fiskeopsynet ved Grønland.

Det heter i artikkelen at 22 færøyske fiskekuttere har været opbragt med den begrunnelse at de har fisket på forbudt område. Kapteinene er blitt bragt ombord på det danske op-

synsskip Maagen og er blitt underkastet langvarige forhør — fra 12 til 18 timer. De er ikke blitt løslatt før de har vedtatt å betale bot. Livet har forsvrig, heter det videre, artet sig som i ufredstider med forfølgelse, skytning, fluktforsøk o. s. v. og her har de innfødte i enhver henseende vist sig hjelpsomme mot færøytingene. Ingen har lidt så meget ved det danske handelsvelde som de, skriver avisene og intet beviser varre hvor båten

verd de erklæringer har som i de innfødtes navn er blitt sendt til Haag.

Tingakrossur nevner videre forskjellige tilfeller fra fisket i sommer som etter avisens mening tyder på at Grønlands Handel behandler Færøykutterne og de danske Mersk-skonnerter som er bemannet med færøytinger, på forskjellig måte. De sistnevnte båter menes å ha tillatelse til å fiske på felter som Færøy-kutterne ikke får adgang til.